

Erasmus+ van onderuit met focus op onderwijs

Advies over de toekomst van Erasmus+ na 2027

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op eigen initiatief

Uitgebracht door de Algemene Raad op 26 juni 2025 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: commissie Internationaal Onderwijs- en Vormingsbeleid op 28 mei 2025 en 10 juni 2025 onder voorzitterschap van Jens Vermeersch

Dossierbeheerder: Daya Buyle

Inhoud

1	Situering.....	3
2	Belang van het programma	3
3	Aanbevelingen	4
	Betrek alle belanghebbenden via Europese, nationale en regionale belangenorganisaties	4
	Heb aandacht voor de ruime doelstelling van het programma, die onderwijs niet louter instrumenteel ziet ten dienste van de arbeidsmarkt of veiligheid	5
	Voorzie een goede balans tussen mobiliteiten en samenwerkingspartnerschappen	5
	Aandacht voor alle onderwijsniveaus en hun eigenheden	5
	Vereenvoudiging en transparantie	6
	Samenwerking met andere landen.....	6

1 Situering

In het kader van het meerjarig financieel kader (MFK) van de Europese Unie voor de periode 2028-2034 zal de Europese Commissie binnenkort een nieuw Erasmus+-programma voorstellen.¹ Het MFK wordt om de zeven jaar opgesteld en bepaalt de Europese begroting voor die periode. Erasmus+ is een van de programma's die binnen dit kader worden gefinancierd. Het vindt zijn oorsprong in artikel 165 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waarin staat dat de EU bijdraagt aan de ontwikkeling van kwaliteitsvol onderwijs door samenwerking tussen de lidstaten aan te moedigen, te vergemakkelijken en te ondersteunen.²

Het programma, dat naast onderwijs ook jeugd en sport omvat, is een van de bekendste Europese programma's. In dit advies ligt de focus uitsluitend op onderwijs.

De Vlaamse Onderwijsraad bracht in het verleden al verschillende adviezen over het Erasmusprogramma uit:

- [Het nieuwe Europese Erasmusprogramma](#) (2018)
- [Advies over de uitrol van Erasmus+ in het Vlaamse onderwijs](#) (2014)
- [Advies over Erasmus for All](#) (2012)

De Vlaamse Onderwijsraad formuleert dit advies op eigen initiatief naar aanleiding van de aangekondigde opvolger van het Erasmus+-programma voor de periode 2028-2034. Erasmus+ is van strategisch belang voor de internationalisering van het Vlaamse onderwijs en draagt bij aan de realisatie van fundamentele onderwijskundige en maatschappelijke doelstellingen, zoals inclusie, burgerschap, duurzaamheid en professionalisering.

2 Belang van het programma

De algemene doelstelling van het Erasmus+-programma is de ondersteuning van de educatieve, beroepsmatige en persoonlijke ontwikkeling van personen in onderwijs, opleiding, jeugdzaken en sport, zowel binnen als buiten Europa.³ Op die manier beoogt het programma bij te dragen aan duurzame economische groei, kwaliteitsvolle werkgelegenheid, sociale cohesie, innovatie, de versterking van de Europese identiteit en actief burgerschap.

Het programma heeft impact op alle onderwijsniveaus en richt zich zowel op lerenden als op personeel. De doelstellingen sluiten nauw aan bij de noden van het Vlaamse onderwijs, zoals verbetering van de onderwijskwaliteit en versterking van leraren.⁴ Tegelijk overstijgen de effecten het onderwijsveld en leveren ze een bijdrage aan de bredere maatschappelijke ontwikkeling.

Voor onderwijzend personeel creëert Erasmus+ kansen tot professionalisering, internationale samenwerking en uitwisseling van expertise. Deelname aan een uitwisseling inspireert, verhoogt de motivatie en laat leerkrachten kennismaken met vernieuwende didactische praktijken.

¹ Omdat de officiële naam van het nieuwe programma nog niet bekend is, verwijzen we in dit advies naar de naam van het huidige programma, Erasmus+.

² [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, 7 juni 2016, Artikel 165.](#)

³ Europese Commissie (2021). [Wat zijn de doelstellingen van het Erasmus+-Programma?](#)

⁴ IDEA Consult (2024). [National report on the implementation and impact of Erasmus+ in the field of education and training the Flemish Community of Belgium.](#) Vlaamse overheid, Departement Onderwijs en Vorming.

Ook Vlaamse instellingen en leerkrachten kunnen hun eigen praktijken onder de aandacht brengen van collega's in andere landen, bijvoorbeeld via projecten waarin specifiek Vlaamse onderwijsvormen zoals het deeltijds kunstonderwijs worden gedeeld. Zo wordt de rijke onderwijskennis die Vlaanderen in huis heeft ingebracht in de Europese onderwijsruimte.

Die grensoverschrijdende kennisuitwisseling is eveneens van groot belang voor lerenden. Een internationale uitwisseling bevordert niet alleen brede kennis- en taalverwerving, maar ook de ontwikkeling van soft skills zoals samenwerken, flexibiliteit en intercultureel begrip. Jongeren leren omgaan met diversiteit en bouwen competenties op die essentieel zijn in de samenleving. Het is dan ook belangrijk dat iedereen, ongeacht hun sociaal-economische achtergrond, kan deelnemen aan het programma.

Een belangrijke doelstelling van het Erasmus+-programma is het versterken van de Europese identiteit. In de huidige geopolitieke context, waarin internationale spanningen toenemen en democratische waarden onder druk staan, is die doelstelling relevanter dan ooit. Erasmus+ biedt deelnemers de kans om via grensoverschrijdende samenwerking te ervaren wat het betekent om deel uit te maken van een gedeelde Europese gemeenschap.

Uit de tussentijdse evaluatie van het programma in Vlaanderen blijkt dat deelnemers aan Erasmus+ significant hoger scoren op indicatoren zoals burgerschapszin, maatschappelijke betrokkenheid en veerkracht.⁵ Dit is van groot belang voor onderwijsinstellingen die voor de uitdaging staan om jongeren op te leiden tot bewuste, weerbare en betrokken burgers.

Erasmus+ vormt niet alleen een hefboom voor individuele ontwikkeling of onderwijskwaliteit, maar ook voor een versterkte sociale samenhang, gedeelde verantwoordelijkheid en democratisch bewustzijn binnen Europa.

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt daarom een verhoging van het budget om deze doelstellingen te kunnen blijven waarmaken.⁶

3 Aanbevelingen

De Vlaamse Onderwijsraad formuleert volgende aanbevelingen om de sterktes in het huidige programma nog sterker naar voren te laten komen:

Betrek alle belanghebbenden via Europese, nationale en regionale belangenorganisaties

De Vlaamse Onderwijsraad wijst erop dat de Europese Commissie bij de uitvoering van Erasmus+ momenteel voornamelijk een top-downbenadering hanteert. De raad pleit ervoor om alle relevante belanghebbenden – op Europees, nationaal én regionaal niveau – beter en proactiever te betrekken bij het ontwerp en de uitvoering van het programma, onder meer bij de opbouw van de jaarlijkse werkprogramma's. Het gaat hier in de eerste plaats over diegenen die direct betrokken zijn bij onderwijs en vorming – zoals onderwijsverstrekkers, onderwijsvakbonden, lerenden, ouders, ... Structureel overleg tussen de nationale agentschappen en deze stakeholders kan hiervoor een belangrijke hefboom vormen.

⁵ Zie voetnoot 3.

⁶ Het Draghi-rapport over de competitiviteit van Europa stelt een vervijfvoudiging van het budget voor. Draghi, M. (2024). [*The Future of European Competitiveness—A Competitiveness Strategy for Europe*](#).

Daarnaast vraagt de raad voldoende ruimte voor bottom-upinitiatieven, zodat instellingen en organisaties zelf thema's voor samenwerking kunnen aanreiken. Dat geldt zowel voor intra-Europese projecten als voor samenwerkingen met partners buiten Europa.

Heb aandacht voor de ruime doelstelling van het programma, die onderwijs niet louter instrumenteel ziet ten dienste van de arbeidsmarkt of veiligheid

De Vlaamse Onderwijsraad erkent het belang van vaardigheden in onderwijs en de initiatieven, zoals de Union of Skills, waarmee de Europese Commissie werk maakt van de versterking van vaardigheden in onderwijs. Ook begrijpt de raad dat veiligheid in de huidige geopolitieke context een beleidsprioriteit vormt. Tegelijk vraagt de raad om deze beleidsdoelstellingen zoveel mogelijk te realiseren via andere subsidiekanalen dan Erasmus+. Die kunnen complementair zijn, maar mogen het programma niet ondermijnen.

Vaardigheden moeten in het kader van Erasmus+ ruim worden geïnterpreteerd. Ze mogen niet uitsluitend benaderd worden vanuit economische doelstellingen of in functie van competitiviteit. Het programma moet ruimte blijven bieden aan de ontwikkeling van een brede waaier aan competenties, waaronder taalvaardigheid, intercultureel begrip en democratisch burgerschap. De persoonsvormende dimensie van onderwijs is essentieel binnen elke onderwijsvorm en vormt een belangrijk onderdeel van de Europese samenwerking op het vlak van onderwijs.

Investeren in vaardigheden betekent investeren in alle onderwijsniveaus – van schoolonderwijs en volwassenenonderwijs tot hoger onderwijs – en niet uitsluitend in het beroepsonderwijs (VET). Die brede benadering is ook essentieel binnen het levenslang leren: volwassenenonderwijs mag niet gereduceerd worden tot louter *upskilling* en *reskilling*. Een volwaardig volwassenenonderwijs vereist ruimte voor de ontwikkeling van uiteenlopende vaardigheden, waaronder persoonlijke, sociale en culturele competenties.

Voorzie een goede balans tussen mobiliteiten en samenwerkingspartnerschappen

Mobiliteit van lerenden en personeel is essentieel voor persoonlijke ontwikkeling en Europees burgerschap. Samenwerkingspartnerschappen dragen op hun beurt bij aan sociale inclusie en een grotere weerbaarheid en innovatiekracht van onderwijsinstellingen. De impact van projecten hangt niet noodzakelijk samen met hun schaal. Beide instrumenten – mobiliteit en samenwerkingspartnerschappen – zijn onmisbaar om de ambities van de Europese Onderwijsruimte en de Europese Hogeronderwijsruimte waar te maken.

De focus van Erasmus+ moet te allen tijde blijven liggen op projecten die rechtstreeks ten goede komen aan lerenden, onderwijspersoneel en onderwijsinstellingen. De Vlaamse Onderwijsraad pleit daarom voor een zorgvuldige aanwending van het Erasmus+-budget. Middelen mogen niet in toenemende mate verschuiven naar monitoring, beleidsprojecten op lidstaatsniveau of professionaliseringstrajecten in (grote) bedrijven.

Aandacht voor alle onderwijsniveaus en hun eigenheden

De Vlaamse Onderwijsraad vraagt om aandacht te blijven hebben voor de verschillende onderwijsniveaus en hun eigenheden.

De recente inzet van de Europese Commissie op harmonisering – onder meer via de European Universities-allianties – levert waardevolle samenwerkingen op in het hoger onderwijs. Tegelijk zijn flexibiliteit en eenvoudige procedures vereist om deze nieuwe mobiliteitsvormen maximaal te kunnen benutten. Ook pleit de raad ervoor om ook structureel te blijven investeren in individuele

mobiliteit en partnerschappen binnen dit en andere onderwijsniveaus, via onder meer Cooperation Partnerships en andere KA2-acties.

Indien de harmonisering wordt uitgebreid naar het basis-, secundair en volwassenenonderwijs, vraagt de raad om hun specifieke contexten te respecteren en betrokkenheid bij de uitwerking te garanderen.

Daarnaast vraagt de raad expliciete aandacht voor mobiliteit binnen het beroepsonderwijs (VET), in het bijzonder voor stages van jongeren. Deze hebben vaak een aanzienlijk positief effect, zeker voor jongeren met minder kansen. De blijvende ondersteuning van deze mobiliteit is essentieel.

Vereenvoudiging en transparantie

De Vlaamse Onderwijsraad verwelkomt de ambitie van de nieuwe Europese Commissie om werk te maken van vereenvoudiging, en ziet hierin belangrijke opportuniteiten voor het Erasmus+-programma.

De raad pleit voor het behoud én waar mogelijk de uitbreiding van het gebruik van *lump sums* – die de administratieve last verlagen. Tegelijk vraagt hij om juridische onzekerheden en verschillen in interpretatie of toepassing door nationale agentschappen weg te werken.

Ook de verantwoordingsprocedures kunnen eenvoudiger. Door belanghebbenden actief te betrekken bij de ontwikkeling ervan, kunnen onnodige lasten en praktische belemmeringen voorkomen worden.

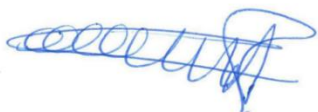
Daarnaast is meer transparantie nodig over beoordelings- en controleprocessen. Momenteel is het onduidelijk hoe evaluatoren en auditeurs de criteria toepassen. Deze processen moeten bespreekbaar zijn en openstaan voor participatie en dialoog. Een externe beroepsmogelijkheid zou kunnen bijdragen aan meer duidelijkheid en vertrouwen in het proces.

Goed beleid betreft alle belanghebbenden en steunt op een sterke kennisbasis. Daarom vraagt de raad om gericht middelen vrij te maken voor onderwijsonderzoek, zodat Erasmus+ onderbouwd en op basis van evidentie kan worden versterkt en bijgestuurd. Daarbij zijn betere indicatoren nodig om onder meer mobiliteitsgegevens per lidstaat systematisch te kunnen opvolgen.

Samenwerking met andere landen.

In de huidige geopolitieke context is het belangrijk dat Erasmus+ samenwerking met niet-Europese landen blijft toelaten, op basis van evenwichtige partnerschappen en met respect voor mensenrechten. Internationale uitwisseling blijft essentieel voor wederzijds begrip en mondiale verbondenheid.

De raad vraagt om te blijven onderhandelen met Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk met de bedoeling om hen terug op te nemen als geassocieerde landen aan het programma.

Marleen Colpin
plaatsvervangend secretaris Algemene Raad

Ann Verreth
voorzitter